

Geoparky majú 10 rokov

Keď sa v roku 2000 zišli štyria geológovia – nadšenci prezentácie geologického dedičstva Zeme z Francúzska, Grécka, Nemecka a Španielska, a podpísali spoločný dohovor definujúci pojem európsky geopark a podmienky jeho fungovania, netušili, že o 10 rokov neskôr bude ich novátorská myšlienka rozšírená po celom svete a bude združovať 77 území z 24 krajín a 4 kontinentov. Po vzniku **Európskej siete geoparkov** (EGN) o štyri roky neskôr už za asistencie UNESCO sa vytvorila aj celosvetová, **Globálna sieť geoparkov** (GGN), ktorej členmi sú automaticky aj všetky európske geoparky. Cieľom oboch sietí je zaisťiť trvalo udržateľný rozvoj území geoparkov využívaním geologického dedičstva, najmä prostredníctvom rozvoja geoturizmu. Každoročne sa zástupcovia geoparkov a odborníci stretávajú na konferencii európskej siete geoparkov a každé dva roky na konferencii celosvetovej. Hostiteľom konferencií je vždy niektorý geopark a neodmysliteľnou súčasťou podujatí sú okrem prednášok aj študijné exkurzie do územia geoparku.

Skupina účastníkov konferencie počas návštevy Skamenelého lesa pred najvyšším – 7,2 m vysokým skamenelým stojaci kmeňom pinie na svete

Miesto konania úvodnej časti konferencie – Mestské divadlo v Mytilene, hlavnom meste Lesvosu

10 rokov geoinovácií

Rok 2010 bol rokom dvoch konferencií: v apríli sa uskutočnila 4. konferencia Globálnej siete geoparkov v Malajzii (pozri *Enviromagazín* č. 2/2010) a začiatkom októbra sa konala v poradí už 9. konferencia európskych geoparkov na gréckom ostrove Lesvos. Konferencia sa niesla v duchu motto: „*Učéním sa z minulosti budujeme udržateľnú budúcnosť*“ a v duchu osláv 10 rokov geoinovácií a založenia Európskej siete geoparkov. Zúčastnilo sa jej vyše 300 delegátov z viac ako 20 krajín sveta. V jednej všeobecnej sekcii, 4 paralelných odborných sekciiach, posterových prezentáciách a 4 sympóziách odznelo dohromady okolo 160 príspevkov. Cieľom konferencie okrem pripomenutia si 10-ročnej cesty bola aj výmena skúseností z oblasti manažmentu geoparku, geopropagácie a geokonzervácie, ako aj podpora pokračovania inovatívnych prístupov a vývoj nových trendov v oblasti geokonzervácie a trvalo udržateľného manažmentu prírodných hodnôt. Súčasťou programu konferencie je aj

predstavenie nových území aspirujúcich na členstvo v EGN/GGN. Každý geopark, ktorý má ambíciu stať sa členom siete geoparkov, by sa mal už pred podaním svojej nomináčnej dokumentácie zúčastňovať a prezentovať na tomto fóre. Platí to aj pre dva slovenské geoparky,

nátom UNESCO okrem európskych území prijala prvého člena zo severoamerického kontinentu – **Stonehammer** z Kanady. Nováčikmi sú aj Vietnam (geopark **Dong Van Karst Plateau**) a Kórea (**Jeju Island**). Čína pridala k svojim 22 geoparkom ďalšie dva (**Leye-Fengshan, Ningde**) a Japonsko má od tohto roku 4 geoparky (**San'in Kaigan** – najnovší geopark).

Exkurzie

Po trojdňovom maratónne prednášok a prezentácií boli pre účastníkov konferencie pripravené dva výjazdy do geoparku pod názvom **300 miliónov rokov na 96 kilometroch**. Účastníci mali možnosť prejsť centrálnu časť geoparku – tzv. Skamenený les (**Petrified Forest**, pozri *Enviromagazín* č. 6/2008) a zoznámiť sa nielen s jedinečnými artefaktmi (sopečným popolom, zakonzervovanými kmeňmi stromov), ale aj spôsobmi ich konzervácie a starostlivosti. V prírodnohistorickom múzeu okrem prehliadky expozícií účastníci mali možnosť svojim skákaním vyvolať „drobné zemetrasenie“ a pozorovať aj na vlastnej koži simulované zemské otrasy rôznej magnitúdy zaznamenáva-

ktoré majú ambície v blízkej budúcnosti vstúpiť do tejto organizácie. Prvýkrát v histórii bol na európskej úrovni predstavený rozvoj geoparkov na Slovensku. Odznela stručná charakteristika územia Slovenska a jeho potenciálu pre rozvoj geoparkov, informácie o doterajšom vývoji a postupne boli predstavené všetky tri fungujúce geoparky – Novohradský, Banskštiavnický a Banskobystrický. Predstavené boli aj ďalšie územia, ktoré majú potenciál (geologický, prírodný, historický, kultúrny) stať sa geoparkom v budúcnosti: Spiš, Zemplín, Silická planina, Sandberg, Súľovské skaly, Dubnícky opál a pod. Za zmienku stojí aj rozbiehajúca sa spo-

lupráca v slovensko-poľskom pohraničí na príprave ďalšieho cezhraničného geoparku Pieniny.

Noví členovia siete geoparkov

Súčasťou konferencie bola aj milá ceremónia, na ktorej boli prijatí noví členovia jednak do európskej siete a po prvýkrát sa na európskej konferencii prijímali aj nových členov globálnej siete. Členstvo v európskej sieti prijali z rúk gréckeho ministra životného prostredia zástupcovia **Basque Coast Geopark**, Španielsko, **Parco Nazionale del Cilento e Vallo di Diano a Tuscan Mining Park**, Taliansko, **Rokua Geopark**, Fínsko, **Vikos - Aaos Geopark**, Grécko. Európska komunita sa tak proti jari, keď do nej vstúpil aj prvý slovenský (a aj maďarský) Novohrad – Nógrád geopark, rozrástla na 42 členov zo 16 krajín. Globálna sieť pod patro-

né na seizmografe. Okrem toho navštívili mestečko Sigri – rodisko slávnej poetky Sapfó; prezreli si rôzne vulkanické geotopy s meniacou sa flórou v závislosti od geologického podložja; prešli cez kaldery bývalých sopiek Agra a Lepetymnos, zblízka pozorovali tektonickú zlomovú líniu, ktorá vznikla počas ničivej zemetrasenia v roku 1876 (sila 9 – 10 škály Richterovej stupnice). Geopark však nie je len o geológii, ale aj o kultúre, histórii a ľuďoch. Účastníci navštívili aj múzeum tradičnej výroby olivového oleja, ortodoxný kláštor v Mandamados, čarované mestečko Molyvos zapísané v Zozname svetového kultúrneho dedičstva a mohli si pochutnať na tradičných jedlách, ktoré pre nich pripravili miestne ženy.

Ďalšia, 10. európska konferencia geoparkov sa bude konať koncom septembra 2011 v nórskom geoparku Gea

Pohľad na expozíciu v Prírodnohistorickom múzeu Skameneného lesa v Sigri

Norwegica a piatu celosvetovú konferenciu bude hostiť v roku 2012 japonský geopark Unzen na ostrove Kjúšú.

Ing. Ivona Cimermanová
Slovenská agentúra životného prostredia
Foto: autorka